

ภาคผนวก ข

การถ่ายถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน ด้วยคอมพิวเตอร์

ความเป็นมา

การถ่ายถอดอักษรให้เป็นเสียงโดยใช้อักษรโรมันแทนนั้นมีกฎเกณฑ์ที่ทางราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดไว้อยู่แล้ว และได้ใช้ถ่ายถอดชื่อทางภูมิศาสตร์มาโดยตลอด อย่างไรก็ตามกฎเกณฑ์นี้มีไว้สำหรับผู้ที่รู้ภาษาไทยเท่านั้น ในปี ๑๙๖๙-๑๙๗๑ จึงได้มีงานวิจัยเพื่อปรับปรุงขยายให้คอมพิวเตอร์ช่วยถ่ายถอดอักษรได้ด้วย โดยวิธีส่ง input เป็นอักษรไทยให้คอมพิวเตอร์ส่งผลลัพธ์ออกมาเป็นคำอ่านโดยใช้อักษรโรมันแทน

ในภาษาไทย ความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกดกับการออกเสียงยังคงได้มากกว่าภาษาอังกฤษ แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่บ้างในคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ตัวอย่างเช่น คำว่า "หลุก-หลิก" เราอ่านว่า /lùk-lìk/ แต่คำว่า "หลิก" ซึ่งแปลว่า "ชามานา" นั้น ต้องอ่านว่า /hà-lí-kà/ ไม่ใช่ /lìk/ คำว่า "อรหัน" ต้องอ่านว่า /ʔoo-rá-hǎn/ แต่ "อรหันต์" ต้องอ่านว่า /ʔà- rá-hǎn/

"อริ" อ่านว่า /ʔà-กั/ โดยพยางค์ที่ ๒ มีเสียงเอก แต่ "อริยะ" อ่านว่า /ʔà-กั-yá/ โดยพยางค์ที่ ๒ มีเสียงสามัญ

บางคนอาจจะนึกว่า "มาตามหา" อ่านว่า /maa-taam-hǎa/ แต่อันที่จริงอ่านว่า /maa-taa-ma-hǎa/

คำว่า "ปรากฏ" ต้องอ่านว่า /pa-raa-krom/ แต่คนที่ไม่รู้จักคำนี้อาจจะอ่านว่า /praak-rom/ โดยถือว่า "ก" เป็นตัวสะกดของพยางค์แรก และ "ร" เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง

คำว่า "ลูกอม" ก็อาจจะอ่านเป็น /luu-koom/ แทนที่จะเป็น /lùuk-ʔom/ ก็ได้

ระบบคอมพิวเตอร์

ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วยเครื่อง IBM 1800 ซึ่งมีขนาด 32K หน่วยความจำคำ ๑๖ บิต (16 bit word memory) มีเครื่องพิมพ์แบบ Shinko เป็นตัวรับส่งอินพุต/เอาต์พุต (input/output) แบบเชื่อมต่อตรง (on-line) เครื่องพิมพ์ชนิดนี้พิมพ์ได้ทั้งอักษรไทยและอักษรโรมัน นอกจากนี้ก็ยังมีหน่วย I/O อย่างอื่นอีก คือ แถบบันทึก IBM 2401 และจานบันทึกแบบ 1810

ในตอนแรกงานวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ งานวิจัยเรื่องการสะกดการันต์ของภาษาไทยและงานเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เราใช้ภาษา TRANS เชื่อมโยงงานทั้งสอง ภาษานี้ใช้สำหรับหากฎหรือสูตรความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับเสียง เมื่อหาสูตรพบแล้วก็จะมีการทดสอบไปเรื่อย ๆ ในขณะทำงานวิจัยเพื่อปรับปรุงสูตรก็ดำเนินการควบคู่กันไป ในระบบนี้มีโปรแกรมแปลคำสั่ง (interpreter program) ที่ใช้ปฏิบัติการกับภาษา TRANS ลักษณะของภาษาดังกล่าว ตลอดจนลักษณะเชื่อมต่อตรงของระบบทำให้เราสามารถเปลี่ยนแปลงสูตรและเพิ่มสูตรได้ทุกกระยะการทดสอบโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงโปรแกรมใหญ่

ระบบโปรแกรม

การทำงานของระบบนี้เริ่มจากคำสั่งแบบเชื่อมต่อตรง โปรแกรมควบคุมจะทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของคำสั่ง เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้ว จึงจะจัดหาโปรแกรมที่เหมาะสมให้ปฏิบัติการ จากนั้นก็เตรียมรับคำสั่งในลำดับต่อไป คำสั่งที่ว่ามีมีต่าง ๆ กันคือ อาจจะทำให้ข้อมูลตัวอักษรที่จะให้แปลงเป็นเสียง อาจจะทำให้ใช้สูตรหรือกลุ่มของสูตร อาจจะทำให้รักษาแฟ้มที่เก็บสูตรต่าง ๆ อาจจะทำให้รับคำสั่งจากเครื่องอ่านบัตร อาจจะทำให้เตรียมการทดสอบหรือสาธิตก็ได้ เวลาที่ทดสอบหรือแก้ไขสูตรต่าง ๆ นั้นระบบนี้จะส่งผลลัพธ์ออกมาให้ดูทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้วิจัยหาที่ผิดได้ง่ายเข้า เวลาที่ใช้สาธิต ก็จะได้รับคำสั่งเพียงอย่างเดียวคือ รับคำไทยที่จะถ่ายทอดเป็นเสียง แล้วให้ผลลัพธ์เพียงอย่างเดียวเช่นกัน คือให้อักษรโรมันที่เป็นตัวแทนแสดงอาการออกเสียงของคำไทยนั้น ๆ

ปฏิบัติการที่สำคัญที่สุดของระบบนี้อยู่ที่สูตรภาษา TRANS สูตรดังกล่าวประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วนคือ ๑) ชื่อสูตร ๒) คำบรรยายสูตร ๓) สิ่งที่สูตรนี้จะ

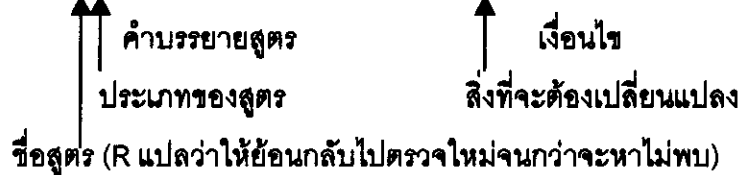
ทำให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลง สูตรนี้จะทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงข้อมูลไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะสมบูรณ์ เวลาที่เปลี่ยนก็จะเปลี่ยนทับข้อมูลเดิมลงไป

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ระบบนี้จะเปรียบเทียบข้อมูลกับคำบรรยายสูตร ถ้าตรงกันก็จะเปลี่ยนแปลงข้อมูลไปตามสิ่งที่กล่าวไว้ในส่วนของสูตร สูตรของเราอาจจะมีส่วนที่สีหรือไม่ได้ ส่วนที่สีนี้คือบรรดาเงื่อนไขพิเศษต่าง ๆ เช่น อาจจะทำให้เลือกแบบของการเปลี่ยนแปลงได้ หรืออาจจะกำหนดข้อยกเว้นต่าง ๆ ก็ได้

จะเห็นได้ว่า เราไม่ได้ใช้การเทียบกับพจนานุกรมโดยตรง แต่ใช้วิธีเทียบกับสูตรแทน

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของสูตร

RULE 86 R X/1CN/TNO/VWX = *1= *1=&. XOND*กขคตทปฝพฟห.

ถามสูตรที่ 86 นี้ เครื่องจะตรวจคำภาษาไทยที่เป็นอินพุต แล้วสำรวจดูว่า มีพยัญชนะ ๒ ตัวเรียงต่อกันหรือไม่ และพยัญชนะ ๒ ตัวที่ว่ามีสระ หรือเครื่องหมายแยกตัวกับสระตามมาหรือไม่ใน ส่วนที่ ๔ ของสูตรที่ขึ้นต้นด้วย XOND นั้น ระบุว่ามีข้อยกเว้นคือ พยัญชนะตัวแรกต้องไม่ใช่ "ก,ข,ค,ต,ท,ป,ฝ,พ,ฟ,ห" ถ้าได้หมดก็จะมีการเปลี่ยนแปลงคือให้เติมสัญลักษณ์ "&" ซึ่งแสดงที่สิ้นสุดของหว่างพยัญชนะทั้ง ๒ นั้น พอเปลี่ยนแปลงเสร็จแล้ว เครื่องก็จะย้อนกลับไป... นั้น ถ้าหาพบอย่างนั้นอีก ก็ต้องเปลี่ยนแปลงอีกจนกว่าจะหมดแล้ว
ขสูตรอื่น ๆ ต่อไป

ของเราคือคำว่า "สารพัด" สูตร 86 นี้จะใช้ได้ เพราะคำนี้มีคือ "รพ" และพยัญชนะคู่นี้มีสระตามมา คือ "ั" นอก
ไปไม่ใช่พยัญชนะตัวใดตัวหนึ่งในข้อยกเว้น พอหาได้ครบ
แปลงข้อมูลของเราไปโดยอัตโนมัติทันที คือเปลี่ยนเป็น

"สาร&พัต" ตอนนี้เครื่องยังไม่ได้บอกว่าจะออกเสียงอย่างไร เพียงแต่บอกว่า คำนี้ต้องแยก พยางค์อย่างนี้ก่อน

เมื่อปฏิบัติกับสูตร 86 ผ่านไปแล้ว ข้อมูลของเราก็มีหน้าตาเปลี่ยนไปจาก เดิม คือกลายเป็น "สาร&พัต" ตอนนี้สูตรต่อไปก็จะเริ่มทำหน้าที่ คือ

RULE R5 X/CN1*1(จ,ร,ล,ว)&*2XZ=*1+A.XOND*2@:GOTO*R20.

สูตรนี้บอกว่า ถ้าพบตัว "จ,ร,ล,หรือ ว" ที่ไม่ใช่อักษรตัวสุดท้ายของคำ นอกจากนี้ อักษรตัวนี้ยังจะต้องนำหน้าด้วยพยัญชนะอีก ๑ ตัวกับ "า" ด้วย ก็ให้แทรกตัว A ซึ่งเป็น อักษรที่ใช้แสดงแทนเสียง "ะ" ลงไปได้ทันที เราจะเห็นว่าในส่วนของ ๔ ของสูตรนั้น นอกจากจะมี XOND แล้ว ยังมีคำว่า GOTO *R20 อีกด้วย ตรงนี้หมายความว่า ถ้าหาได้พบตามนี้ก็ให้ปฏิบัติตามสูตรนี้ไป ๑ ครั้ง (ขอให้สังเกตว่า ไม่มี R ต่อจาก ชื่อสูตร) แล้วทำตามสูตรต่อไปได้เลย แต่ถ้าหาไม่พบ ให้ข้ามลำดับไปปฏิบัติตามสูตร *R20 ต่อไป

เมื่อเครื่องตรวจคำว่า "สารA&พัต" ก็ปรากฏว่า "ร" คือพยัญชนะที่มีพยัญชนะ อีกตัวหนึ่งกับ "า" นำหน้า และ "ร" ตัวนี้ก็ไม่ใช่อักษรตัวสุดท้ายของคำด้วย ขอให้สังเกต ว่าเครื่องหมาย "&" แสดงที่สุดของพยางค์ ส่วนเครื่องหมาย "@" แสดงที่สุดของคำ ลัทธิที่จะได้จากสูตรนี้คือ "สารA&พัต" เนื่องจากสูตรนี้กำหนดไว้ว่าให้ปฏิบัติเพียง เดียวเครื่องก็จะไปปฏิบัติการตามสูตรในลำดับต่อไปทันที โดยข้อมูลในตอนนี้จะ าคือ "สารA&พัต"

งานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์

สูตรต่าง ๆ ที่เราเห็นนั้นเราจะเขียนออกมาไม่ได้เป็นอันขาดทางด้านภาษามาก่อน เป้าหมายสำคัญของงานวิจัยนี้ก็คือ "เสียงของคำไทยโดยอาศัยหลักเกณฑ์จากตัวสะกด

งานวิจัยนี้อาจจะแยกออกได้เป็น ๖ ส่วนคือ

๑. การย้ายที่สระ

ในภาษาไทยเรานั้น มีรูปสระอยู่ ๕ ตัว ที่วางไว้หน้าพยัญชนะคือ "เ,แ,โ,ใ,ไ" ในบางกรณี สระเหล่านี้ก็ออกเสียงตามพยัญชนะตัวแรก เช่น "เคนท์, แขน, โคน, ไน, ไทย" ซึ่งออกเสียงดังนี้คือ /keen, khǎæn, koon, nay, thay/ ในบางกรณี สระเหล่านี้ก็ออกเสียงตามพยัญชนะตัวที่สอง เช่น "เพลง, แปรง, โกลน, ผู้ใหญ่, ไทว" ซึ่งออกเสียงดังนี้ คือ /phleen, prǎæŋ, kloon, phûu-yà, kway/

ปัญหาสืบเนื่องอีกข้อหนึ่งก็คือ สระบางเสียงประกอบด้วยอักษรหลายตัวที่วางรูปอยู่ห่างกันเช่น "เอะ" เราต้องย้ายที่ "เ" ไปไว้ข้างหลัง "จ" เสียก่อน เพื่อให้รูปสระอยู่รวมกลุ่มกันเป็น "เอะ" ซึ่งแสดงเสียง /ə/ เสียงนี้เวลาถ่ายถอดอักษรเราจะใช้ว่า OE

ในคำว่า "เตรียม" เราต้องย้ายที่ "เ" ไปไว้หลังตัว "ร" เพื่อให้สระรวมกลุ่มกันเป็น "เอีย" เพื่อแสดงเสียง /ia/ เวลาถ่ายถอดอักษรเราจะใช้ว่า IA

ในคำว่า "เหลือเกิน" รูป "เ" ของพยางค์แรกต้องย้ายไป ๒ ตำแหน่ง คือไปอยู่หลัง "ล" เพื่อรวมตัวกันเป็น "เอือ" แสดงเสียง /ia/ และถ่ายถอดออกมาเป็น UA¹ ส่วนรูป "เ" ของพยางค์ที่สองต้องย้ายไปอยู่หลัง "ก" เพื่อให้รวมกันเป็น "เ" แสดงเสียง /əə/ และถ่ายถอดออกมาเป็น OE

๒. กำหนดขอบเขตของพยางค์

สูตรนี้ส่วนใหญ่ของระบบนี้เป็นเรื่องการกำหนดขอบเขตของพยางค์ ซึ่งมีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กันมากมาย ตัวอย่างเช่น "า" ที่ตามหลังมาด้วยพยัญชนะ ๒ ตัว พยัญชนะ ๒ ตัวที่ตามหลัง "า" มานั้นตัวหนึ่งอาจจะเป็นตัวสะกดของพยางค์หน้า หรือ ทั้ง ๒ ตัวอาจจะเป็นพยัญชนะต้น ในลักษณะควบกล้ำของพยางค์หลังก็ได้ สมมติว่าเรามี "-ากร-" ถ้าไม่มีกฎเกณฑ์อย่างอื่นมาช่วย หรือถ้าไม่รู้จักคำนั้นมาก่อน เราอาจจะแยกพยางค์ที่หลัง "า" หรือ หลัง "ก" ก็ได้

¹ ในระบบใหม่ใช้ UEA คู่บทที่ ๖

๓. การเติมเสียงสระ

มีคำในภาษาไทยมากมายที่มีเสียง "ะ" หรือ "โ ะ" แทรกทั้ง ๆ ที่ไม่ปรากฏรูปอักษร เช่น ในคำว่า "สนม" ซึ่งออกเสียงว่า /sa-nǒm/ คำนี้มีเสียง /a/ มาแทรกอยู่ข้างหลัง "ส" และมีเสียง /o/ มาแทรกอยู่ระหว่าง "น" กับ "ม"

คำว่า "สมร" ซึ่งมีลักษณะเดียวกับ "สนม" ออกเสียงว่า /sa-mǒn/ นี้มีเสียง /a/ มาแทรกอยู่ข้างหลัง "ส" แต่แทนที่จะมีเสียง /o/ แทรกอยู่ระหว่าง "ม" กับ "ร" กลับมีเสียง /oo/ เข้ามาแทรกแทน

คำว่า "อรรรรณ" ออกเสียงว่า /ʔoo-ra-wan/ คำนี้ก็มีเสียง /oo/ มาแทรกหลัง "อ" และมีเสียง /a/ มาแทรกหลัง "ร"

คำว่า "สระตะ" ออกเสียงว่า /sa-ra-tà/ โดยมีเสียง /a/ มาแทรกอยู่หลัง "ส" และหลัง "ร" แต่คำว่า "สระลิทธิ" กลับออกเสียงว่า /sǎw-ra-sit/ โดยมีเสียง /oo/ แทรกอยู่หลัง "ส" และเสียง /a/ แทรกอยู่หลัง "ร"

๔. การซ้ำอักษร

ในภาษาไทยมีคำบางคำที่ใช้อักษรตัวเดียว แต่ออกเสียงเหมือนกับมีอักษรนั้น ๒ ตัว เช่น "ลัทธิกา" ออกเสียงว่า /lát-thì-kaa/ เราออกเสียงเหมือนกับมี "ฐ" ๒ ตัว โดยให้ตัวหนึ่งเป็นตัวสะกดของพยางค์แรก และอีกตัวเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง

คำว่า "ลักขนา" ออกเสียงว่า /lák-kha-naa/ "ค" ออกเสียง ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรกเป็นตัวสะกดของพยางค์แรก และอีกตัวเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง

คำว่า "นิตยา" ก็เช่นกัน ออกเสียงเป็น /nít-ta-yaa/ ทั้ง ๆ ที่มี "ต" เพียงตัวเดียว

๕. กฎเกณฑ์เบ็ดเตล็ด

กฎเกณฑ์อื่น ๆ นอกเหนือไปจาก ๔ ข้อแรกนั้น เป็นเรื่องเบ็ดเตล็ด พอจะกำหนดได้ไม่ยากนัก เช่น มีตัวอักษรบางตัวที่ปรากฏรูป แต่ไม่ออกเสียง หรือตัวอักษรบางตัวที่ออกเสียงต่าง ๆ กันไปโดยขึ้นอยู่กับว่าจะปรากฏตัวอยู่ที่ส่วนไหนในพยางค์นั้น

คำว่า "พราหมณ์" กับ "พรหม" เป็นตัวอย่างของคำที่มี "ห" ที่ไม่ออกเสียง เพราะอ่านออกเสียงเป็น /phraam, phrom/

คำว่า "ออก" ออกเสียงเป็น /ʔəək/ โดยที่ "อ" ตัวแรกทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้น ส่วน "อ" ตัวหลังกลายเป็นสระ เสียง /ə/ เวลาถ่ายเทอดเราจะใช้ ๐ แทน

คำว่า "ลอม" ออกเสียงว่า /lɔŋ/ โดยที่ "อ" ตัวที่สองทำหน้าที่เป็นสระเสียง /ə/ แต่ในคำว่า "ลอม" กลับออกเสียงว่า /la-ʔəək/ โดยที่ "อ" ตัวที่สองกลายเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ที่สอง ไม่ใช่สระ

คำว่า "ขวง" ออกเสียงว่า /khwǎŋ/ ในที่นี้ "ว" กลายเป็นสระผสม เสียง /ua/ ซึ่งเวลาถ่ายเทอดเราจะใช้ว่า UA ในคำนี้ "ว" ปรากฏอยู่ในตำแหน่งที่สอง ทั้งตามหลัง และนำหน้าพยัญชนะ

คำว่า "ขวน" ซึ่งมี "ว" อยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับ "ว" ในคำว่า "ขวง" ทุกประการ กลับออกเสียงว่า /khwǎn/ โดย "ว" ในที่นี้ ทำหน้าที่เป็นตัวควบกล้ำ

๖. ซ้อยกเว้น

คำหรือกลุ่มพยางค์ที่ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ทั้ง ๕ ที่กล่าวมานั้น จะต้องถือว่าเป็นคำยกเว้น

คำว่า "กริด" ออกเสียงว่า /kʰit/ โดยที่ "กร" เป็นเสียงควบกล้ำ แต่คำว่า "กรีษ" ต้องออกเสียงเป็น /ka-kʰit/ โดยที่ "ก" เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์แรกที่มีเสียง "กะ" แทรกและ "ร" เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง

คำว่า "มาตุ" ออกเสียงว่า /maa-tu/ ตรงตัว แต่คำว่า "ธาตุ" กลับออกเสียงว่า /thâat/ โดยไม่ออกเสียง "ตุ"

คำว่า "ผาติ" ออกเสียงว่า /phǎa-ti/ ตรงตัว แต่คำว่า "ญาติ" กลับออกเสียงว่า /yâat/ โดยไม่ออกเสียง "ติ"

คำว่า "ธีรภาพ" ออกเสียงว่า /thii-rá-phâap/ แต่คำว่า "ศิระษะ" กลับออกเสียงว่า /sǐi-sà/ โดยไม่ออกเสียง "ร"

คำว่า "มารยาท" ออกเสียงว่า /maa-ra-yâat/ แต่คำว่า "มารยา" กลับออกเสียงว่า /maan-yaa/ โดยไม่มีอีกพยางค์หนึ่งหลัง "ร"

คำว่า "ลามก" ออกเสียงว่า /laa-mók/ แต่คำว่า "พุทธลามก" ออกเสียงว่า /phút-thá-maa-má-kà/ โดยที่ "มก" ออกเสียงว่า /mók/ มีเสียง /o/ แทรกในคำแรก แต่ ออกเสียงว่า /má-kà/ โดยมีเสียง /a/ แทรกในคำหลัง

คำว่า "มณฑก" ออกเสียงว่า /mon-thók/ โดยที่ "ท" ออกเสียงเป็น /th/ แต่ใน คำว่า "มณฑป" กลับออกเสียงว่าเป็น /mon-dòp/ "ท" ออกเสียงเป็น /d/ ไป

คำว่า "ฤกษณะ" ออกเสียงว่า /rǐk-sa-ná/ [ริก-สะ-นะ] โดยที่ "ฤ" ออกเสียง เป็น /rǐ/ [รี] แต่คำว่า "ฤกษ์" ออกเสียงเป็น /rǐək/ โดยที่ "ฤ" ใช้แทนเสียง /rəə/

คำว่า "ครุ" อาจออกเสียงว่า /khrú/ หรือ /khá-rú/ ก็ได้ แล้วแต่ความหมาย

คำว่า "เกียรติ" ออกเสียงว่า /kiat/ โดยไม่ออกเสียง "ร" และ "ิ" แต่ในคำว่า "เกียรติยศ" ออกเสียงว่า /kiat-ti-yót/ โดยมีการซ้ำเสียง "ต" และออกเสียง "ิ" ด้วย

คำว่า "นวด" ออกเสียงว่า /núat/ โดยที่ "ว" ใช้แทนเสียงสระผสม แต่คำว่า "นวก" กลับออกเสียงว่า /ná-wá-kà/ โดยที่พยัญชนะแต่ละตัวทำหน้าที่เป็นพยัญชนะ ต้นของแต่ละพยางค์ที่มีเสียง /a/ แทรก

คำว่า "ฉิพร" ออกเสียงว่า /cii-phoon/ แต่คำว่า "ตีพร" กลับออกเสียงว่า /diip/ โดยไม่ออกเสียง "ร"

คำว่า "ชุกชุม" ออกเสียง /chúk-chum/ แต่คำว่า "ชุกชี" กลับออกเสียง ว่า /chúk-kà-chii/ โดยที่ "ก" กลายเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ที่สอง ที่มีเสียง /a/ แทรกด้วย

คำว่า "สลตี" ออกเสียงว่า /sàt-sà-dii/ โดยมีการซ้ำเสียง "ต" และแทรกเสียง /a/ แต่ในคำว่า "สลตี" กลับออกเสียงว่า /sa-wàt-dii/ โดยไม่มีการซ้ำเสียงและแทรก เสียงแต่อย่างใด

ที่มา

Warotamasikkhadit, Udom, David Londe, Nitaya Kanchanawan "The Design and Construction of a System to Transliterate Thai by Computer" in 6th Australian Computer Conference: Proceedings Vol. II. Sydney, May 20-24, 1974